

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2024/2025

ZŠ a MŠ Bohuslavice

Základní škola a Mateřská škola Bohuslavice, příspěvková organizace, Bohuslavice 19

Telefon: 739 409 600

Email: zsbohuslavice@volny.cz

Webové stránky: <https://www.zsamsbohuslavice.cz/>

Ředitel školy: Mgr. Martin Neoral

Email: neoral.martin@zsamsbohuslavice.cz

Zástupce ředitele: Mgr. Michaela Hanesová

Email: hanesova.michaela@zsamsbohuslavice.cz

Výchovný poradce: Mgr. Svatava Dvořáková

Email: dvorakova.svatava@zsamsbohuslavice.cz

Metodik prevence: Mgr. Regina Valentová

Email: valentova.regina@zsamsbohuslavice.cz

Obsah

Úvod	4
Východiska	4
Charakteristika školy	5
Základní údaje o škole	6
Personální zajištění oblasti prevence	6
Stanovení cílů preventivního programu	8
Dlouhodobé cíle	8
Krátkodobé cíle	9
Cílové skupiny	9
Žáci	9
Pedagogický sbor	10
Rodiče a zákonní zástupci	10
Realizace preventivního programu	10
Struktura a zaměření PP	12
Struktura a zaměření PP na I. stupni	12
Struktura a zaměření PP na II. Stupni	13
Programy specifické primární prevence	15
Programy nspecifické primární prevence	15
Pobyty ve zdravotně příznivém prostředí	15
Kulturní programy	16
Nabídka kroužků ve škole	16
Tradiční akce naší školy	16
Plán konkrétních aktivit na daný školní rok	17
Evaluace	18
Spolupracující instituce a organizace	18
Finanční náročnost a materiální zabezpečení PP	20
Závěr	20
Příloha 1	21
Příloha 2	29
Příloha 3	37

Úvod

Žáci prožijí ve škole hned po rodině největší část svého dosavadního života. Úkolem školy je nejen samotné vzdělávání, ale i výchova, která zajistí, aby žáci dokázali v budoucím životě čelit nástrahám současného světa. Preventivní program je nástrojem, který umožní identifikaci a prevenci rizikových jevů v chování u dětí a mládeže.

Východiska

Pro zpracování preventivního programu byly využity následující vnější závazné materiály:

- zákon č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon §5, §29)
- vyhláška MŠMT č. 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších změn (vyhláška č. 116/2011Sb.),
- vyhláška MŠMT č. 248/2019 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, č. j. MŠMT-2647/2013-210,
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a mládeže, MŠMT č. j. 21291/2010-28,
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21149/2016,
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j. 25 884/2003–24.

Vnitřní informační zdroje školy:

Schránka důvěry

Žáci do schránky důvěry mohou vhazovat svá oznámení a své dotazy. S touto skutečností jsou seznámeni i rodiče žáků. Schránka je pravidelně vybírána a oznámení vyhodnocována a řešena.

Evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Tato evidence je v kompetenci školní výchovné poradkyně, která na základě získaných informací pomáhá při sestavování individuálních vzdělávacích plánů.

Evidence řešení případů rizikového chování

Metodik prevence, výchovný poradce a vedení školy eviduje postupy, výsledky šetření a sekundární prevenci projevů rizikového chování.

Charakteristika školy

Základní škola a Mateřská škola Bohuslavice je úplná základní škola s kapacitou 220 žáků. Škola funguje jako integrované zařízení základní a mateřské školy. Poskytuje základní vzdělávání a výchovu žáků od 1. do 9. ročníku ZŠ v souladu se zřizovací listinou. Škola je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je obec Bohuslavice. Nachází se v Olomouckém kraji, v okrese Prostějov. V základní škole je ve školním roce 2024/2025 vzděláváno dle ŠVP „Společná cesta“ – verze k 1. 9. 2022. Od září 2024 naše škola nabízí možnost vzdělávání pro žáky v režimu domácího vzdělávání.

Základní škola Bohuslavice je spádovou školou pro několik okolních obcí, ale navštěvují ji i žáci z jiných školských obvodů. V minulosti docházelo ke spojování ročníků. Spojování ročníků závisí především na počtu žáků v daných ročnících. Školou navštěvují žáci z blízkého okolí. Dojíždí z deseti okolních obcí. Za spolupráce obecních úřadů je zajištěna dopravní obslužnost autobusy. Začátek vyučování je vzhledem k autobusovým spojům v 7:30 hodin. Také po skončení vyučování je návaznost spojů zajištěna. První stupeň je tvořen čtyřmi učebnami, všechny učebny jsou vybaveny interaktivní tabulí. Na druhém stupni jsou také čtyři učebny. Škola má odbornou učebnu informatiky, tři učebny na 2. stupni jsou vybaveny interaktivní tabulí. Nynější počet žáků je 112, z nichž se 67 vzdělává na 1. stupni a 45 na 2. stupni, z toho je 34 žáků integrovaných se specificky vzdělávacími potřebami. Na škole tento školní rok vyučuje 15 kvalifikovaných pedagogů a působí 8 asistentů pedagoga.

Základní údaje o škole

Zřizovatel školy:	Obec Bohuslavice
Název školy:	ZŠ a MŠ Bohuslavice, příspěvková organizace
IČO školy:	750 21 226
IZO školy:	600 120 431
Telefon:	739 409 600
E-mail:	zsbohuslavice@volny.cz
Bankovní spojení:	181829140/0300

Personální zajištění oblasti prevence

VEDENÍ ŠKOLY

- zodpovídá za realizaci preventivního programu
- je součástí „preventivního týmu“
- jedná s rodiči žáků
- jedná s dalšími organizace a odborníky v oblasti prevence

- **Ředitel školy Mgr. Martin Neoral**

tel: 739 409 600

e-mail: neoral.martin@zsamsbohuslavice.cz

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISŤE

Spolupráce poradenského pracoviště

- sestavení krizového plánu
- konzultace o celkovém stavu i individuálních případech
- tvoříme tým při vyšetřování konkrétních případů
- sociálně patologické jevy
- příprava plánu besed k aktuálním tématům v oblasti prevence, kariérového poradenství, tvorby a naplňování IVP

- **Metodička prevence Mgr. Regina Valentová**

tel: 739 409 600

e-mail: valentova.regina@zsamsbohuslavice.cz

- sestavuje preventivní program ve spolupráci s vedením školy a výchovnou poradkyní
- plánuje aktivity zaměřené na prevenci
- spolupracuje s vedením školy, výchovnou poradkyní, třídními učiteli, s okresní metodičkou
- řeší a eviduje rizikové chování na půdě školy

- **Výchovná poradkyně Mgr. Svatava Dvořáková**

tel: 739 409 600

e-mail: dvorakova.svatava@zsamsbohuslavice.cz

- poskytuje podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- sleduje a vyhodnocuje účinnosti zvolených podpůrných opatření
- spolupracuje a komunikuje mezi školou a zákonnými zástupci
- spolupracuje a komunikuje s PPP, SPC či SVP
- má na starost prevenci školní neúspěšnosti

Plán práce ŠPP – Strategie prevence řešení školní neúspěšnosti žáků (příloha 2)

- podporuje vzdělávání a rozvíjení žáků nadaných

Plán práce ŠPP – Koncepce péče o nadané žáky (příloha 3)

- podporuje vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- vede kariérové poradenství k vhodné volbě povolání
- podporuje žáky se vzdělávacími obtížemi a s výchovnými problémy
- včasně intervenuje při aktuálních problémech jednotlivců i tříd
- poskytuje metodickou podporu učitelům

PEGAGOGICKÝ SBOR

- **Učitelé**

Kontakty dostupné na webových stránkách školy

(<https://www.zsamsbohuslavice.cz/>)

- mapují vztahy žáků v kolektivu
- komunikují s rodiči žáků
- podporují pozitivní klima v třídním kolektivu

Stanovení cílů preventivního programu

Dlouhodobé cíle

Dlouhodobé cíle vycházejí ze strategií primární prevence rizikového chování dětí a mládeže a zaměřují se na předcházení rizikových jevů v chování žáků, na rozpoznání rizikového chování a zajištění včasné intervence, a ze vzdělávacích okruhů daných Rámcovým vzdělávacím programem (dále jen RVP).

- informovat všechny žáky školy v oblasti rizikových prvků v chování,
- vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu,
- vytvořit dostatečné zázemí k trávení volného času,
- podporovat aktivity žáků,
- odstranit nevhodné chování mezi žáky,
- začleňovat žáky do kolektivu,
- zapojit pedagogický sbor do oblasti prevence,

- spolupracovat s rodiči,
- spolupracovat s dalšími organizacemi podporující prevenci,
- vytvořit bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

Krátkodobé cíle

Na základě dlouhodobých cílů, současných problémů školy, podnětů třídních učitelů, učitelů předmětů výchovného charakteru, rodičů a z hodnocení preventivních programů pořádaných v loňském roce jsme formulovali krátkodobé cíle pro školní rok 2022/2023:

- nadále je potřeba se především na druhém stupni zaměřit na zlepšení klima třídy (podpora začlenění ukrajinských žáků a žáků nemající příliš kamarádů do kolektivu, spolupráce, vztahů ve třídě, slušné chování atd.),
- na začátku školního roku zorganizovat adaptační kurz pro 1. a 2. stupeň, sžítí se s nově příchozími žáky přicházejícími z okolních škol, zejména do 6. třídy – nový kolektiv, nový třídní učitel
- nabídnout a ukázat žákům nejrůznější formy volnočasových aktivit a tím omezit časový prostor, který mohou věnovat nežádoucím činnostem
- vyvážit a zlepšit komunikaci s rodiči a zákonnými zástupci, nadále organizovat mimoškolní akce, při kterých dochází k setkání a spolupráci zákonných zástupců s pedagogickými pracovníky

Cílové skupiny

Žáci

Působení v oblasti prevence rizikových projevů chování na žáky naší školy je v míře přiměřené jejich věku. Programy začínají již od 1. ročníku a jsou orientované na obecnou ochranu zdraví a etickou výchovu. U starších žáků jsou více zaměřeny na jednotlivé rizikové jevy s možností racionální argumentace a diskutování o problému. Programy jsou zaměřeny na rozvoj osobnosti asociálních dovedností žáků.

Programy rozvíjejí mezilidskou komunikaci a pozitivní sociální vztahy, posilují duševní odolnost vůči stresu, rozvíjejí schopnost zvládnání konfliktu, pomáhají čelit negativnímu vrstevnickému tlaku a zvyšují mediální gramotnost, schopnost řešit problém nebo dovednost

nalézt pomoc, zvyšují schopnost činit samostatná rozhodnutí a nést za ně odpovědnost, zvyšují sebevědomí a způsobilost pečovat o vlastní zdraví, posilují negativní vztah k návykovým látkám i k experimentování s nimi a odmítání návykových látek.

Pedagogický sbor

Předpokladem pro efektivní naplňování Preventivního programu je součinnost všech členů pedagogického sboru, očekává se jednotný postup, spolupráce, informovanost, systematická a koordinovaná činnost, společné strategie řešení problémových situací. Pedagogičtí pracovníci vytvářejí pozitivní klima vztahů ve škole aktivní účastí na společných akcích školy. Svým osobním příkladem rozvíjejí žádoucí postoje k rizikovému chování a rizikovým jevům. Je nutná úzká spolupráce mezi všemi zaměstnanci. V rámci minimalizace šikany byl vytvořen program proti šikaně zahrnující plán postupu při řešení šikany pro jednání s aktéry i rodiči.

Rodiče a zákonní zástupci

Pro realizaci cílů preventivního programu je mimořádně důležitá také spolupráce školy s rodiči našich žáků. Pravidelný kontakt s nimi umožňuje spolupráci nejen v oblasti prospěchu, ale i sociálním klimatu. Rodiče představují pro nás všechny partnery. Pro výchovu a vzdělání je jednotný postup rodiny a školy prvořadý.

Realizace preventivního programu

Výuka a školní akce

Primární prevence na prvním stupni se zaměřuje nejprve na plynulý přechod dětí ze školky do školy, na změnu režimu práce, na vytváření nových vztahů, návyků a úkolů. V tomto období je pro školu velmi důležité vytvořit s žáky a jejich rodiči vztah důvěry a spolupráce. Dále se důkladněji zaměřujeme na postoje ke zdraví a k hygieně, dopravní výchovu, osobní ochranu a bezpečí.

Na 2. stupni se přidává problematika návykových látek, pohlavně přenosných chorob a poruch příjmu potravy. Primární prevence je podpořena výukou předmětu – rodinná výchova, která obsahuje témata z oblasti primární prevence. Při aplikaci témat prevence rizikového chování do výuky se neosvědčila metoda výkladu. Pouhé předávání informací, hromadné aktivity bezvýsledné práce a potlačování diskuse považujeme za neúčinné formy primární

prevence. Mnohem vhodnější jsou metody, které nutí žáka zapojit se do výuky, projevovat svůj vlastní názor a „vést“ tak hodinu společně s učitelem. Proto také významnou část při vyučování tvoří skupinová práce. Tyto aktivizující a motivující metody podporují naslouchání, zapojení všech členů skupiny, umožňují vzájemné obohacování, učení, kontrolu a pomoc. Žáci se učí vhodně řešit konflikty, vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky a klást otázky.

Učitelé a třídní učitelé připravují exkurze, výlety a projekty. V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Žáci zkoumají problém z různých úhlů, čímž projekt ovlivňuje osobnost žáka a posiluje smysl učení. Umožňuje intenzivní spolupráci tříd. Škola se účastní kulturních a společenských akcí v obci, okolních městech a obcích. Podporujeme nadané žáky a účastníme se soutěží a olympiád. Velké oblibě se těší sportovní soutěže. V této oblasti jsme minulý rok uspořádali 1. ročník sportovního dne pro školy z okolních obcí, který podporuje širší spolupráci mezi školami v mikroregionu. Škola pravidelně připravuje širokou nabídku volnočasových aktivit.

Třídnické hodiny

Krátké třídnické hodiny jsou vedeny třídními učiteli minimálně jednou za týden. Na prvním stupni se upřednostňuje zhodnocení týdenní činnosti žáků ve třídě a shrnutí událostí. Na druhém stupni se aktivity na třídnických hodinách zaměřují na podporu zdravých vztahů ve třídě.

Rizikové skupiny žáků

Na naší škole se vzdělávají žáci s poruchami učení, žáci rizikového sociálního prostředí a sociálně znevýhodnění. Vzdělání podle IVP má na naší škole 5 žáků.

Žáci navštěvují PSPP = předměty speciální pedagogické péče a pedagogickou intervenci.

Při vzdělávání žáků se SVP na škole pomáhají učitelky vzdělané pro reedukaci žáků a asistenti pedagoga. V těchto hodinách je žákům věnována individuální péče s ohledem na jejich specifickou poruchu. V běžných hodinách je přihlíženo k jejich oslabení. Všichni učitelé pak těmto žákům pomáhají důsledným a klidným přístupem. Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou v Prostějově.

Struktura a zaměření PP

Struktura a zaměření PP na I. stupni

Primární prevenci na I. stupni vykonává učitel během všech vyučovacích hodin, nejvíce prostoru má však v rámci předmětů jako je Člověk a jeho svět, přírodověda a vlastivěda. Za důležité se považuje usnadnění přechodu žáků z mateřské školy na základní školu a vytvoření vhodného klimatu ve třídě.

Dále je nutné:

- upevňovat základní návyky – hygiena, životospráva,
- zaměřit se na takové chování žáků, které by mohlo poukazovat na problémy ve skupině (např. šikana) a vzniklou situaci vhodně řešit,
- pravidelně komunikovat a spolupracovat s rodiči.

Žáci by měli:

- umět se vhodně pohybovat na ulici,
- znát základní dopravní značky,
- zvládnout zapojit se do kolektivu,
- vhodně se chovat v krizových situacích,
- chránit své zdraví,
- umět vhodně komunikovat se spolužáky a dospělými,
- znát základní informace o alkoholu a tabáku a jejich vlivu na zdraví člověka.

1. třída

- osobní bezpečí při cestě do školy a ze školy
- zásady vzájemné komunikace
- vztahy mezi žáky v kolektivu
- základní hygienické návyky
- využívání volného času, důležitá je zde úloha rodiny jako koordinátora těchto aktivit

2. třída

- lidské tělo
- zdraví a jeho ohrožení

- režim dne – zásady vzájemné komunikace žáci – dospělí
- vztahy mezi žáky v kolektivu

3. třída

- zdraví a jeho ochrana
- lidé kolem nás – násilné činy, jejich trestní postih, vzájemná pomoc.
- návyky k samostatnosti, využití volného času nejen po vyučování, ale i o přestávkách.
- způsob reakce při obtěžování cizí osobou – nácvik situace

4. třída

- lidské tělo
- rozdílnost pohlaví
- životospráva a důsledky nevhodných návyků
- využívání volného času
- vztahy v třídním kolektivu

5. třída

- domov, rodina – důvěra, vztahy
- léčivé a návykové látky
- využívání volného času, vztahy v třídním kolektivu
- komunikace
- poznatky o základních negativních vlivech tabáku a alkoholu
- puberta – její projevy

Struktura a zaměření PP na II. Stupni

S tématy z oblasti prevence se pracuje hlavně v předmětech, jako je občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis, dějepis, chemie a tělesná výchova. Při práci lze využít metod skupinové práce, samostatné práce, dramatizace, promítání filmů, diskuze a přednášky.

Aktivita jsou zaměřené na:

- podporu pozitivní a příjemné atmosféry ve třídě,
- včasné odhalení šikany a její správné vyšetření,
- předání dostatečných informací o návykových látkách a jejich vlivu na zdraví člověka,
- prevenci kouření,

- prevenci záškoláctví,
- včasné upozornění na nevhodné sociální prostředí v rodině,
- důležitá tel. čísla,
- důležité informace a odbornou pomoc.

Žáci by měli:

- mít základní informace o návykových látkách a jejich vlivu na zdraví člověka,
- znát důležitá tel. čísla,
- vědět, kde získat důležité informace a odbornou pomoc,
- dělat správná rozhodnutí,
- být tolerantní vůči odlišnostem,
- zvládat řešit konflikty v kolektivu,
- ovládat asertivní chování,
- mít základní informace o sexuálním životě a o riziku s ním spojeným,
- vědět, jak se správně chovat ve společnosti,
- mít základní informace o rasismu, xenofobii, diskriminaci a sektách.

6. třída

- respekt k ostatním
- lidská a dětská práva
- šikana
- rizika internetové komunikace, asertivní chování
- vhodná náplň volného času

7. třída

- vymezení a preference životních cílů v období dospívání
- mezilidské vztahy a jejich mravní zásady
- vztahy dívek a chlapců
- komunikace, spolupráce
- lidská práva – xenofobie a rasismus
- masmédiá, online bezpečnost
- zdravý životní styl

8. třída

- životní styly
- naše tělo; tělesné, duševní a sociální změny spojené s dospíváním ...
- prevence závislostí – příčiny, příznaky, léčba, pomoc

- zákony a předpisy, trestní odpovědnost
- kriminalita, kriminalita dětí a mladistvých
- rizika internetové komunikace, sociálních sítí
- aktivity podporující zdravý životní styl
- kontaktní místa, nadace, občanská sdružení

9. třída

- xenofobie, rasismus, náboženská tolerance, extremismus a fanatismus
- zdravý životní styl
- sebevědomí a sebepojetí, komunikace
- prevence závislostí
- mocenské a partnerské způsoby komunikace a jednání; vztahy
- partnerský život a jeho nástrahy, sex
- rizika internetové komunikace, sociálních sítí...

Programy specifické primární prevence

- preventivní programy z nabídky metodika prevence PPP Olomouckého kraje – okres Prostějov
- preventivní programy z nabídky policie ČR
- preventivní programy z nabídky certifikovaných organizací
- projektové dny 1. stupeň (Dopravní výchova – Dopravní hřiště)

Programy nespecifické primární prevence

V této oblasti primární prevence se zaměřujeme na aktivity podporující zdravý životní styl, aktivity na osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, které vedou ke zdravému rozvoji osobnosti, k dodržování společenských pravidel a k odpovědnosti za sebe a své jednání.

- projektové dny 1. stupeň (Žáby, Mikrosvět)
- projektové dny 2. stupeň (Anglicky mluvící země, Ostrov odpadů, Voda a energie v našem domě)

Pobyty ve zdravotně příznivém prostředí

- adaptační pobyt 1. a 2. stupeň

- lyžování – lyžařský kurz – 1. a 2. stupeň
- školní výlety

Kulturní programy

- návštěvy kina, divadla, knihovny, muzeí, galerií, zámků
- účast na besedách dle nabídky

Nabídka kroužků ve škole

- Kroužek ČJ – pro 9. ročník
- Kroužek Matematiky – pro 9. ročník
- Dramatický kroužek – 1. a 2. stupeň
- Angličtina hravě – pro 1. a 2. ročník
- Hudba – 1. stupeň
- Výtvarný kroužek – 1. a 2. stupeň
- Pěvecký kroužek – 1. a 2. stupeň
- Myslivost – 1. a 2. stupeň
- Střelectví – 1. a 2. stupeň
- Finanční gramotnost – 1. stupeň
- Věda nás baví – 1. a 2. stupeň
- Filmové herectví – 1. a 2. stupeň

Tradiční akce naší školy

- sportovní dny pro sousední školy: turnaje v míčových hrách a jiné sportovní aktivity
- sportovní soutěže – přespolní běh, fotbal, florbal, vybíjená ...
- volba povolání – návštěva podniků v okolí, Scholaris – burza středních škol v Prostějově
- plavání 1. stupeň
- rodičovské schůzky a konzultace – září, prosinec, duben a individuální schůzky s vyučujícími
- školení pro pedagogy – DVPP
- Strašidelná škola – Halloween
- Mikuláš
- školní ples

Plán konkrétních aktivit na daný školní rok

Většina akcí se plánuje konkrétně až během školního roku, kdy se využívají i nové nabídky.

Adaptační kurz – posilování vztahů mezi žáky a učiteli – 1. a 2. stupeň	Září 2024
Přespolní běh	Září 2024
Třídní individuální konzultace	Konec září 2024
Kariérní poradenství	Září 2024
Dopravní hřiště 1. stupeň	Říjen 2024
Uklidme Česko	Říjen 2024
Volba povolání SŠ	Říjen 2024
„Tvoje cesta načisto“ interaktivní beseda na téma návykové látky pro 7. a 8. ročník	Listopad 2024
Scholaris – burza středních škol	Listopad 2024
Tvoje cesta on-line“ interaktivní beseda na téma bezpečnost na internetu 4., 9. ročník	Listopad 2024
Strašidelná škola „Halloween“	Listopad 2024
Den s třídním učitelem	Listopad 2024
Mikuláš	Prosinec 2024
Školní ples	Leden 2025
Třídní schůzky	Leden 2025
Lyžařský výcvik	Únor 2025
„Právo a morálka“ pro 7. – 8. ročník – trestně právní odpovědnost	Únor 2025
Tvoje cesta v dopravě 1. a 2. ročník – jak se chovat bezpečně doma, ve škole, cestou do školy a venku	Únor 2025
Uklidme Česko	Březen 2025
Plavání	Březen/Duben 2025
Zahraniční zájezd	Duben 2025
Třídní schůzky	Květen 2025
Sportovní den pro okolní školy	Květen 2025
Třídní výlety	Květen – červen 2025

Evaluace

Jako systém vyhodnocování účinnosti Preventivního programu ve škole se používají závěry ze Školního programu prevence, které pomáhají monitorovat situaci u žáků v oblasti rizikových jevů, v pedagogickém sboru i ve vztahu s rodiči. Pomocí dotazníku získáváme zpětnou vazbu od žáků o jejich spokojenosti se školou.

Ke zjištění aktuálního stavu rizikových jevů ve škole je využíván monitoring prostřednictvím třídních učitelů a třídnických hodiny, připomínky žáků, připomínky nepedagogických pracovníků, rodičů, schránky důvěry, elektronické schránky důvěry a hodiny předmětů výchovného charakteru.

Cílem Preventivního programu pro školní rok 2023/2024 byla snaha zajistit dobrou informovanost žáků v oblasti rizikového chování a předcházet těmto jevům – drogové závislosti, virtuální drogy, alkoholismus, kouření elektronických cigaret-vapování, onemocnění AIDS, poruchy příjmu potravy, šikanování a ubližování ostatním členům kolektivu, kriminalita, prevence xenofobie a rasismu a rizikové chování v dopravě. Tyto cíle se podařilo naplnit. Dále byly na druhém stupni v rámci hodin občanské výchovy rozebírány témata zdravý životní styl – zdravý jídelníček, návykové látky, agresivita, rasismus, domácí násilí, násilí ve škole a lekce zabývající se mediální výchovou. Pro 9. ročník byly do hodin rodinné výchovy zařazeny preventivní filmy zabývající se problematikou šikanování, HIV-AIDS, manipulace a poruchy příjmu potravy. Na prvním stupni byly v rámci třídnických hodin či hodin předmětu Člověk a jeho svět zařazována různá témata zabývající se prevencí nežádoucích jevů.

Pro lepší informovanost žáků nadále sloužila informační nástěnka v místě, kde je vysoká koncentrace žáků během přestávek, jejím obsahem jsou důležité kontakty vztahující se k rizikovému chování a dále zajímavé informace z této oblasti. Obsah nástěnky je dle potřeby obměňován a údaje jsou aktualizovány.

I ve školním roce 2023/2024 si metodik prevence kladl za cíl nadále spolupracovat s ostatními institucemi a zlepšit komunikaci s rodiči. V průběhu minulého školního roku naši školu navštěvovali zaměstnanci pedagogicko-psychologické poradny z Prostějova a proběhly třídní schůzky i konzultace.

Spolupracující instituce a organizace

Pro efektivní PP v naší obci Bohuslavice v rámci primární prevence spolupracujeme nejčastěji:

Organizace	Jméno	Telefon	Email
Oblastní metodik prevence PPP	PhDr. Mgr. Kristina Kalabisová, psycholog	582 345 139, 582 344 237	kalabisova@ppp- prostejov.cz
Pracoviště PPP Prostějov	Mgr. Blanka Stříteská, speciální pedagog	582 344 671	striteska@ppp- prostejov.cz
SPC Prostějov	Mgr. Kamila Ošlejšková	721 296 737, 582 406 680	oslejskova@spc- prostejov.cz
SVP Olomouc		585 385 106, 775 232 107	socialni@dduolomouc.cz
Policie ČR Krajské ředitelství odd. tisku a prevence	por. Bc. Zuzana Slabá	974 781 207	zuzana.slaba2@pcr.cz

Finanční náročnost a materiální zabezpečení PP

Naše aktivity v rámci PP jsou provozovány v režii školy. Dále využíváme bezplatných preventivních přednášek od Policie ČR.

Závěr

Na tvorbě PP spolupracovalo školské poradenské pracoviště, pedagogický sbor a rodiče. Naším přáním je, aby škola byla místem, kde se žáci cítí dobře a bezpečně.

Zpracovala: Mgr. Regina Valentová, metodik prevence

Realizace: Mgr. Regina Valentová a další pedagogové

V Bohuslavicích dne 27. srpna 2024

Mgr. Martin Neoral, ředitel školy

Příloha 1

Krizový plán

Aneb jak na naší škole sami řešíme některé sociálně patologické jevy. Sociálně patologické jevy jsou takové formy chování, které mají hromadný charakter a svými negativními důsledky ohrožují nejen příslušného jedince, ale také společnost. Záškoláctví, lhaní, vandalismus, užívání návykových látek a šikana jsou specifické poruchy chování, které mohou mít přechodný charakter a vhodným způsobem je možné je korigovat.

Co dělá naše škola, když tato riziková chování stanou závažným aktuálním problémem?

- Máme tým pro řešení problémů = školní poradenské pracoviště:

a) výchovný poradce

b) metodik prevence

- Se školním poradenským pracovištěm dále spolupracují

a) ředitel školy

b) třídní učitel

c) středisko výchovné péče

d) pedagogicko-psychologická poradna

e) orgán sociálně právní ochrany dětí

f) Policie ČR

- Sami odborně postupujeme při výskytu sociálně patologického jevu:

a) snažíme se předcházet sociálně patologickým jevům, jejich projevům a rozvinutí se některého druhu sociálně patologického chování (primární prevence)

b) provedeme rozhovory s jednotlivcem, spoluúčastníky, svědky

c) informujeme o zjištěných poznacích zákonné zástupce žáka

d) zaměříme se na zamezení rozšiřování negativního příslušného jevu (sekundární prevence)

e) udělíme či uložíme výchovná opatření a jiné sankce

f) usilujeme o předcházení dalších škod a zhoršování stavu jedince terciární prevence)

Na koho a kam se mohou naši žáci obrátit?

- na kteréhokoliv dospělého člověka (osoba, které důvěřuje – třídní učitel, učitel, výchovný poradce, metodik prevence)

- na schránku důvěry

SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY

1. Záškoláctví

Záškoláctví je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nichž pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17. Postup při řešení vychází z Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování č. j. MSMT-780/2024-1) z 5. 2. 2024.

Postup při řešení:

1. Zjistit příčiny záškoláctví.
2. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje.
 - a) Neomluvenou nepřítomnost **do 10 vyučovacích hodin u žáků 1. stupně** a **do 12 vyučovacích hodin u žáků 2. stupně** za dané čtvrtletí školního roku řeší se zákonným zástupcem žáka **třídní učitel** formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem.
 - b) Pokud má žák 1. stupně víc než **10 neomluvených hodin** a žák 2. stupně víc než **12 neomluvených hodin** za dané období školního roku, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena), popř. další odborníci. O průběhu a závěru se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.
 - c) V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise) **orgánu sociálně-právní ochrany dětí** nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež.

d) V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoník Trestné činy proti rodině a dětem.

2. Vandalismus

Žák nesmí dle školního řádu vědomě ničit a poškozovat majetek školy či druhé osoby. V případě vandalství je žák (zákonní zástupci žáka) povinen uhradit způsobenou škodu. V rámci vyšetřování a snažíme odhalit motivaci žáka, která ho vedla k vandalství (př. eliminace nudy, upoutání pozornosti, provokace, šikana, aj.)

Náhrada způsobené škody:

- a) U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferujeme tento způsob náhrady škody.
- b) Pokud věc nelze svépomocně opravit a žák nebo žákyně nejeví ochotu k její nápravě, informujeme zákonné zástupce a dohodneme náhrady školy
- c) Pokud je způsobena škoda většího rozsahu (nad 5.000, - Kč) a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na páčání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
- d) Pokud se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, nahlásíme věc na OSPOD.

3. Krádeže

Každou nahlášenou krádeží by se měli pracovníci školy zabývat a pokusit se ji odkrýt.

V případě škody většího rozsahu se věc předává Policii ČR s oznámením podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

Zákonné zástupce zloděje je dobré vyrozumět vždy až poté, kdy budou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.

O krádeži a jejím šetření se provádí záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti.

4. Konzumace tabákových výrobků, elektronických cigaret

- v případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků/elektronických cigaret v prostorách školy, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit
 - tabákový výrobek/e-cigaretu je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat
 - o události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek/e-cigaretu), který si založí metodik prevence do své agendy
 - v případě porušení zákazu kouření, vapování nebo užívání nikotinových sáčků informuje pedagog zákonného zástupce žáka
 - v závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dětí vyžadovat pomoc
 - z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem
- Dále se pak řídíme podle doporučení MŠMT č. j.: MSMT-11112/2022-2

příloha č. 13 - Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky

5. Užívání návykových látek

Žák dle školního řádu nesmí konzumovat, přechovávat, šířit (distribuce OPL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin, množství látky není rozhodující) a dále dalšími způsoby nakládat s návykovými látkami v prostorách školy i mimo ni. Návykovými látkami se dle trestného zákoníku rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobící nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Postup školy při:

a) Nálezu OPL (omamných psychotropních látek) v prostorách školy

- látka se nepodrobuje testům a pracovník ihned informuje vedení školy
- za přítomnosti dalšího pracovníka se vloží nalezený materiál do obálky (použít rukavice), označí se datem, časem a místem nálezu, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru
- o nálezu škola vyrozumí Policii ČR

b) Nález OPL u žáka

- zabavená látka se nepodrobuje testům a pracovník ihned informuje vedení školy

- za přítomnosti dalšího pracovníka vloží žák vlastní rukou nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezu, přelepí, orazítkuje a uschová v trezoru
- o nálezu škola vyrozumí Policii ČR a informuje zákonné zástupce žáka
- o nálezu je sepsán stručný záznam (datum, místo, čas nálezu, jméno a podpis žáka), zápisu je přítomen ředitel školy
- v případě, že se látka našla u žáka, který se jí intoxikoval, předá se zajištěná látka přivolanému lékaři
- škola informuje zákonného zástupce

c) Konzumace OPL

- zabránit mu v další konzumaci – návykovou látku mu pracovník školy odebere a zajistí tak, aby nedošlo k další konzumaci
- v případě, že je ohrožen život a zdraví žáka, přivolá škola záchrannou službu
- pokud akutní nebezpečí nehrozí, zajistí pedagog vyjádření žáka (odkud, od koho...) a vyrozumí vedení školy – škola vyrozumí zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl pro nezpůsobilost pokračovat ve výuce.
- v případě nedostupnosti zákonného zástupce vyrozumí škola OSPOD a požádá o pokyny, vyžádá pomoc
- současně splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte a Policii ČR
- zákonnému zástupci škola poskytne informace o možnosti odborné pomoci
- z konzumace OPL škola vyvodí sankce v souladu se školním řádě

6. Šikana

- viz Program proti šikaně – Příloha č. 2 a Rozdíl mezi šikanováním a škádlením – Příloha č. 3.

7. Kyberšikana

- zajistit ochranu žáka – kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu atd.
- zajistit dostupné důkazy s podporou IT kolegy
- důkladně vyšetřit a žádat odbornou pomoc – zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, Policie)
- zvolit takové opatření a řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil

- informovat a poučit rodiče, koho mohou kontaktovat – Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.

Doporučení oběti kyberšikany:

- nekomunikovat s útočníkem, neodrazovat ho od jeho jednání, cílem útočníka je vyvolat reakci, ať už je jakákoli;
- blokovat útočníka – zamezit útočnickovi přístup k telefonnímu číslu, či účtu (kontaktovat poskytovatele služby);
- oznámit útok, poradit se s někým blízkým, vyhledat pomoc;
- uschovat důkazy;
- žádat konečný verdikt – pro prošetření trvat na verdikt všech zainteresovaných institucí

Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

Žádat konečný verdikt a informace – po prošetření žádat konečné stanovisko všech zainteresovaných institucí (PČR) a dalších subjektů (rodiče).

Při postizích postupovat v souladu se Školním řádem.

Dále se řídíme dokumentem MŠMT **Kyberšikana a další formy kybernetické agrese** č. j. MSMT- 32550/2017-1 – **Příloha č. 7**

Další rizikové chování u dětí a mládeže

Rizikové chování ve školním prostředí

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- **Příloha č. 2**

Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

- řídíme se dokumentem MŠMT č. j. MSMT-1398/2015-1

- **Příloha č. 14**

Poruchy příjmu potravy

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 (Dokumentem MŠMT č.j. 21291/2010-28)

- Příloha č. 3

Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-3262/2024-1

- Příloha č. 5

Homofobie

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 8

Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 9

Krizové situace spojené s násilím

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 14

Netolismus

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 15

Sebepoškozování

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

- Příloha č. 16

Nová náboženská hnutí

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

- Příloha č. 17

Rizikové sexuální chování

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

- Příloha č. 18

Príslušnosť k subkulturám

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT- 1149/2016a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 19

Domáci násilí

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 a Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 20

Hazardní hraní

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-1149/2016 a (Dokumentem MŠMT č.j.:21291/2010-28)

- Příloha č. 21

Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

- řídíme se doporučením od MŠMT č. j. MSMT-5217/2017-1

- Příloha č. 22

Psychická krize/duševní onemocnění žáka

- řídíme se dokumentem MŠMT č. j. 21291/2010-28

- Příloha č. 23

Sebevražedné chování

- řídíme se doporučením MŠMT MD-Sebevražedne-chovani-2023

- Příloha č. 24

Příloha 2

PROGRAM PROTI ŠIKANĚ

Program proti šikaně vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízení č. j. MSMT 21149/2016 a je součástí školního preventivního programu. Je vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu Základní školy a Mateřské školy Bohuslavice, příspěvkové organizace.

1) Cíl programu

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Škola se zaměří na oblast komunikace, rozvíjení pozitivních vztahů uvnitř třídních kolektivů i mezi žáky a učiteli, a to bez ohledu na to, zda zde k projevům šikany již došlo či ne.

2) Odpovědnost za plnění programu:

- na tvorbě i realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci
- jeho koordinace je v kompetenci MP
- za realizaci je odpovědný ředitel školy

3) Charakteristika šikany

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Základní formy:

Přímá šikana:

- fyzická šikana: bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- psychická šikana: nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Nepřímá šikana:

- demonstrativní přehlížení, ignorování a pomlouvání žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků

Kyberšikana:

- útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky, zakládání falešných profilů

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrožit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

4) Prevence šikany

Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb.

Každý pedagog je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy.

Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky
- jednat s žáky jako s partnery
- udržovat důvěru mezi žáky a pedagogy

- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i zákonné zástupce, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, výchovný poradce, vedení školy, linka důvěry...

Ředitel školy:

- zajišťuje vzdělávání pracovníků v oblasti šikany,
- zajišťuje doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti sociálně patologických jevů, zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se MP a TU při řešení krizových situací.
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení,
- zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole i při školních akcích,
- zajistí, aby žáci a pedagogové byli seznámeni s negativními důsledky šikany,
- spolupracuje se MP a TU při řešení krizových situací.

Metodik prevence (MP):

- koordinuje plán proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznámí všechny pedagogické pracovníky,
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací,
- spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže apod.
- podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany.

Třídní učitelé (TU):

- na začátku školního roku informují žáky i zákonné zástupce, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, MP, výchovný poradce, vedení školy), ale i mimo školu,

- seznámí na začátku roku žáky i zákonné zástupce s programem proti šikaně (zápis v třídní knize, třídní schůzky),
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s výchovným poradcem a MP)

Zákonní zástupci:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, MP, VP nebo přímo vedení školy,
- spolupracují se školou při řešení problému,
- vzdělávají se v dané oblasti,
- spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů

Aktivity školy v prevenci proti šikaně:

- beseda PČR prevence šikany na internetu „Tvoje cesta on-linem“ pro žáky 4. – 6. ročník (bezpečné chování na internetu)
- beseda PČR prevence šikany na internetu „To Nevymažeš“ (kyberšikana a sexting) pro 7. – 9. ročník
- práce učitelů, případně MP nebo VP s třídním kolektivem,
- informační nástěnky MP a aktuálními tématy
- informační leták, doporučená literatura a kontaktní adresy u MP a VP
- poradenské služby VP a MP, pravidla chování ve Školním řádu

5) Krizový plán

Postup při řešení šikany nebo podezření na šikanu:

- informovat TU, také MP a vedení školy, dohodnout další postup. Je třeba postupovat velmi uvážlivě a citlivě, každý případ je jiný, dodržovat diskrétnost a důvěrnost informací, neřešit před celou třídou,
- zorientovat se v situaci, provést orientační šetření (MP ve spolupráci s TU),

- zvážit, zda požádat o spolupráci okresního metodika prevence, zda provést sociometrické testy, zda přivolat Policii ČR apod.,

Postup pedagogického pracovníka

1. V případě, že rodiče informují pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovnou poradkyní, informuje ředitele školy
2. V případě podezření na šikanování, zahájí pedagogický pracovník neprodleně vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovnou poradkyní, informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto krocích:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi – v soukromí, upozornit, že případ nebude řešen před celou třídou. (TU, MP)
2. Nalezení vhodných svědků. (TU)
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky, nikoli však konfrontace obětí a agresorů. Zaměřit se na otázky: Kdo je obětí a kdo agresorem, Kolik jich je, Kdo je iniciátorem, Kdo je aktivním účastníkem, Co, kdy a kde dělali agresori obětem, Jak dlouho to trvá, (TU, MP).
4. Zajistit ochranu obětem. Znovu s nimi hovořit (velmi citlivě), pokud se lišila jejich výpověď od výpovědi svědků. Případně se spojit se zákonnými zástupci oběti a požádat o pomoc a spolupráci. (TU, MP)
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi – snažit se najít nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování. (TU, MP, minimálně dva).

6. Svolat schůzku za účasti vedení školy, MP, TU. Projednat, zda se jedná o šikanu a v jaké závažnosti, jaká opatření učinit vzhledem k oběti a agresorovi i třídě jako celku, rozhodnout, kdo bude jednat s rodiči obětí a agresorů.

7. Pozvat do školy zákonné zástupce agresorů, seznámit je s navrženými opatřeními, požádat je o spolupráci, provést zápis.

8. Pozvat do školy zákonné zástupce oběti, ne však zároveň se zákonnými zástupci agresora. Dohodnout další opatření a postup k nápravě situace. Provést zápis.

9. TU oznámí případné potrestání viníků ve třídě a dá najevo, že škola nebude shovívavá k podobným projevům chování, a že bude vyžadovat plnění školního řádu. Třídou nadále sleduje a konzultuje postup s MP.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii. Kontaktování specialisty na šikanování.
6. Vlastní vyšetřování – rozhovor s obětí, svědky (individuálně), agresory (individuálně, popř. konfrontace).
7. Náprava – metoda vnějšího nátlaku, změna konstelace skupiny.

Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování /pedagog, žák, rodič či jiný dospělý/.
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu sama, či zda je potřeba intervence z venku - tj. pomoc specializovaných institucí a eventuálně též Policie ČR.

3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů – v týmu je vždy metodik prevence a výchovná poradkyně.
4. Zajistí informování rodičů o vyšetřování šikany, případně sám informuje o výsledcích vyšetřování, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť, zprostředkuje nebo zajistí zprostředkování péče PPP, střediska výchovné péče atd.
6. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
7. Pokud dojde k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
8. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák opakovaně páchá přestupky či se dopustí trestného činu, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez odkladu.

6) Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí, ...). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina). Další práce se třídou je v kompetenci TU, ŠMP nebo VP, případně jiných odborníků. Je třeba si uvědomit, že naším cílem není potrestat viníky, ale především zajistit nápravu a zlepšení vztahů ve třídě.

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí a důtka TU, důtka ředitele školy

- snížení známky z chování

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitel školy doporučí zákonným zástupcům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu

Příloha 3

Rozdíl mezi šikanováním a škádlením KOLÁŘ, M. Nová cesta k léčbě šikany. 1 vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5

	Škádlení	Šikanování
Definice	Škádlení patří k rovnocenným, kamarádským nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a není v něm vítěz ani poražený.	Šikanování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikanování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
1. Záměr	Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Ublížit, zranit, ponížit.
2. Motiv	Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Být odolnější, zmužnění.	Základní tandem – moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého...
3. Postoj	Respekt k druhému a sebeúcta.	Devalvace, znevážení druhého.
4. Citlivost	Vcítění se do druhých.	Tvrdost a nelítostnost.
5. Zranitelnost	Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
6. Hranice	Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při	Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.

	divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	
7. Právo a svoboda	Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplatí, je tvrdě ztrestáno!
8. Důstojnost	Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponížováno.
9. Emoční stav	Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné. Ale ne bezmoc.	Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
10. Dopad	Podpora sebe hodnoty, pozitivní nálada.	Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.